



Rogaland Sau og Geit

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2017/7968

Dato
18.08.2017

Avslag på søknad om skadefelling på jerv knyttet til areal i Aust- og Vest-Agder

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder avslår søknad fra Rogaland sau og geit om å få felle jerv i de områdene som ligger i Aust- og Vest-Agder. Søknaden er vurdert etter rovviltforskriftens § 9 og vilkårene der. Vilkårene anses ikke som oppfylt., jf § 9 b og c.

Beitesesongen for husdyr er snart over og Fylkesmannen vurderer med bakgrunn i tidligere års erfaringer at det er liten fare for skade på beitedyr i Aust- og Vest-Agder. Streifindivider av jerv skal innenfor gitte betingelser aksepteres i både rovviltregion 1 og 2.

Vi viser til søknad fra Rogaland Sau og Geit datert 15.08.2017 om skadefelling på jerv i fylkene Rogaland, Hordaland, Telemark og Aust- og Vest-Agder. Søknaden er sendt på vegne av fylkeslag i Sau og Geit, Bonde og småbrukarlaget og Bondelaget i disse fire fylkene.

Bakgrunn

Statens naturoppsyn (SNO) har undersøkt et kadaver funnet i Suldal 14. august 2017. Konklusjonen på undersøkelsen er at lammet er antatt drept av jerv. Lammet ble funnet i Suldal kommune, men kadaveret ligger kun 2 km fra grensa til Bykle kommune i Aust-Agder.

Med bakgrunn i dette søkes det om skadefellingstillatelse på jerv i området avgrenset av RV7 i nord, E18/E39 i sør, RV41 i øst og RV13 i vest. Det søkes om skadefelling på en jerv fra 15. august til og med 9. september 2017. Videre søkes det om dispensasjon fra regelen om båndtvang på hund, tillatelse til bruk av lys for felling av jerv og tillatelse til bruk av helikopter/annen motorisert ferdsel knyttet til transport av personell inn i fjellet.

I søknaden legges det vekt på at det aktuelle området er et svært viktig og prioritert utmarksbeite for sau, og at området har stor konsentrasjon av dyr i beitesesongen. Videre skriver søker at «*Erfaring viser at ein skadegjerar i området gjer stor skade på bufe. Vi søker derfor skadefelling for å kunne felle skadegjerar og slik redusere potensialet for vidare tap av sau for inneverande beitesesong.*

Beitelag i området har ekstraordinært tilsyn og gjennomfører tidlig sanking av sau frå heiabeite for å redusere potensialet for tap av sau til jerv.

Søknaden om skadefelling er felles frå organisasjonane som står bak. Dette har kome til gjennom at ein er samkøyrt og står saman i slike omsøkte tiltak. Søknaden går til kvar av

fylkesmennene. Organisasjonane som står bak søknaden har god kontakt med dei respektive fylkesvise organiserte skadefellingslaga, som igjen også har god kontakt seg i mellom.

Erfaring har vist at det blir skader og tap av sau til jerv i perioden frå midten av august og til sauene er heimsanka i september. Vi ser det som viktig at skadefellingsløyvet og beredskapen er på plass, og at ein raskt kan setje i gong fellingsforsøk, når fellingslaga vurderer at det er hensiktsmessig.»

I etterkant av søknad om skadefellingstillatelse har SNO undersøkt flere kadaver i Rogaland og Hordaland. 18.08.2017 er det totalt undersøkt 7 kadaver. Konklusjonen så langt er at ett lam er antatt drept av jerv (det første tett på grensa mot Aust-Agder) og 6 kadaver der dødsårsaken er satt til dokumentert drept av jerv. Samtidig viser de nye skadetilfellene at det kan se ut som skadene flytter seg nord og øst over og noe bort fra Agderfylkene.

Bestemmelser og vilkår

Da søknaden, for vår del, både berører Aust- og Vest-Agder, må vi forholde oss til vedtak i rovviltnemndene i region 1 og region 2. Vest-Agder er en del av region 1 og Aust-Agder er en del av region 2.

Rovviltnemnda i region 1 har i brev datert 03.03.2017 fastsatt en betinget skadefellingskvote på jerv på 8 dyr. Etter vedtak om betinget skadefellingskvote er det tatt ut 7 jerv på ekstraordinært uttak i region 1. Ett dyr gjenstår på kvoten for betinget skadefelling av jerv i perioden frem til 15.02.2018.

Rovviltnemnda i region 2 vedtok i møte 12.05.2017 en kvote for betinget skadefelling av jerv på 2 dyr. Det er ikke felt jerv i regionen etter vedtaket, og gjenstående kvote er derfor på 2 jerv.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

*«§ 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene)
Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk
a) for å beskytte naturlig forekommende planter, dyr og økosystemer,
b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom, (...)*

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.(...)»

Rovviltforskriften § 1 (formål):

”Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.”

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

"(...) Nasjonalt overvåkingsprogram, for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig."

Rovviltforskriften § 9 (Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling):

"Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- a. områdets betydning som beitemark*
- b. skadenes omfang og utvikling*
- c. potensialet for fremtidige skader*
- d. muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak*

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrensa til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, metoder for felling og utbetaling av fellingsvederlag og/eller dekning av påløpte utgifter med unntak av lønn mv. i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf viltloven § 35."

I henhold til § 9 i forskrifta kan Fylkesmannen treffe vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnda, jf. forskriften § 8.

Region 1 og region 2 skal ikke ha yngling av jerv innenfor sine områder.

Bestand og overvåking

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder viser til notat fra Miljødirektoratet (vedlegg til brev «Skadefelling av jerv i delar av region 1 – 2017» datert 18.04.2017) «Grunnlag for skadefelling av jerv i Noreg våren 2017» og viser spesielt til kapittel 4 og 5 i dette notatet i forhold til bestandssituasjon, skadesituasjon og erstatning for rovviltskader på landsnivå i 2016 og 2017. Der fremgår det at bestandsmålet for jerv er oppnådd med klar margin de siste årene.

Siste dokumenterte jerveskade på sau i Vest-Agder er fra september 2014. I Aust-Agder er siste skade fra november 2014. Det er ikke erstattet sau tatt av jerv i Aust- og Vest-Agder i beitesesongen 2015 og 2016.

Fylkesmannen sine vurderinger

I tillegg til lovverket som er redegjort for ovenfor skal fylkesmannen ved vurdering av om man skal gi skadefellingstillatelse også legges vekt på føringene gitt i regional plan for rovvilt, jf. rovviltforskriftens § 9.

I det nedenfor stående redegjøres kort for hva som står knyttet til jerv i forvaltningsplanene for region 1 og region 2. Videre gjøres det rede for vurderingene knyttet til å skulle gi skadefellingstillatelse i de ulike fylkene.

Region 1 – Vest-Agder

I forvaltningsplan for rovvilt i region 1 har rovviltnemnda lagt opp til at felling av skadegjører skal være det viktigste forebyggende tiltaket for å redusere skade på bufe.

I forhold til jerv skriver rovviltnemnda i forvaltningsplanen blant annet at «jerven er det rovviltet som gjør størst skade på sau i landet, og historisk i Region 1. I all hovudsak er skaden knytt til fjellområda, til Stryn og Indre Sogn. I seinare tid og sør til Rogaland. Både lisensfelling, skadefelling og ekstraordinære uttak som hiuttak er aktuelle former for uttak. Tidleg sankning av sau kan vere aktuelt tiltak.

Grenseområda i nord (regionane 3 og 6) har nasjonale mål om årlege ynglingar av jerv. På den eine sida er det ei rimeleg forventning at og Region 1 må ta sin del av belastninga for sauenæringa ved å akseptere innslag av jerv. På den andre sida bør ein opprette dialog, spesielt med Region 3, om ei koordinert forvaltning av jerv på tvers av fylkesgrensa mellom Oppland og Sogn og Fjordane. Denne utfordringa er ikkje mindre etter at region 3, Oppland, har tatt inn grenseområda mot Sogn som del av yngleområdet for jerv i sin forvaltningsplan frå 2012.

Frå Region 1 sin side vil det ikkje vere ønskeleg med ynglande jerv tett opp til regiongrensa.»

Skaden som ligger til grunn for søknad om skadefelling har skjedd i Suldal kommune. Dette er et stykke fra Vest-Agder.. Basert på utviklingen i skadebildet de siste dagene ser det ut til at den skadegjørende jerven beveger seg nord/nord-øst. Ferskeste skade er fra Kvanndalen i Rogaland. Med utgangspunkt i dette mener vi at skadens omfang / utvikling og potensialet for videre skade i Vest-Agder er noe redusert de siste dagene, jf. rovviltforskriftens § 9,b og c.

Videre er det ikke knyttet konkrete skadetilfeller knyttet til jerv i Vest-Agder i 2017.

Region 2 – Aust-Agder

Forvaltningsplanen for rovvilt i region 2 omtaler strategier og tiltak knyttet til jerv i region 2. Der står det blant annet at «Det er ikke fastsatt nasjonalt mål om yngling av jerv i regionen. ... Forekomst (streif) av jerv må likevel forventes. Tiltak skal rettes mot rovviltet og ved dokumentert skade skal det være en lav terskel for å gi skadefellingstillatelse. Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr.

...

I omfattende skadesituasjoner sist i beitesesongen vil tilskudd til akutt framskutt sankning være aktuelt. Ved kjennskap til etablering av ynglande jerv, skal det rettes forespørsel til Miljødirektoratet om uttak. Lisensfelling er aktuelt ved mer jevn forekomst, eventuelt som del av aktivitet i naboregioner. Det skal om nødvendig søkes samarbeid om eventuell lisensfelling (kvoter, geografisk avgrensing mm.) med tilgrensende region(-er) når det er sannsynlig med forekomst og opptreden på tvers av regionene.

Dersom eventuell lisensfelling ikke gir ønsket resultat og det fortsatt kan sannsynliggjøres at jerv befinner seg i regionen, skal det gis anbefaling til Miljødirektoratet om ekstraordinært uttak.»

Den første dokumenterte skaden, som utløste søknaden om skadefelling, var i Suldal kommune men tett på grensen mot Bykle i Aust-Agder. Samtidig har utviklingen i skadebildet tydet på at skadegjøreren trekker noe nordover. Videre er det en god stund siden det er registrert skade på sau i Aust-Agder knyttet til jerv, selv om streifende jerv har vært i Setesdal Vesthei.

I forvaltningsplanen for rovvilt i region 2 understrekes det at det ved dokumentert skade skal det være en lav terskel for å gi skadefellingstillatelse. Det er ikke dokumentert slik skade i Bykle / Aust-Agder. Samtidig understrekes det også i forvaltningsplanen at man må forvente forekomst av jerv i regionen.

Basert på utviklingen i skadebildet de siste dagene ser det ut til at den skadegjørende jerven beveger seg nord/nord-øst. Ferskeste skade er fra Kvanndalen i Rogaland. Med utgangspunkt i dette mener vi at skadens omfang og utvikling og potensialet for videre skade i Aust-Agder er noe redusert de siste dagene, jf. rovviltforskriftens § 9,b og c.

Oppsummering og konklusjon

Beitesesongen nærmer seg slutten. Mye sau befinner seg fortsatt i de aktuelle områdene fram til hovedsanken i første halvdel av september. Samtidig mener Fylkesmannen det ikke er grunn til å forvente store skader på husdyr forårsaket av jerv i Aust- og Vest-Agder. Det foreligger ikke dokumenterte skader på husdyr knyttet til jerv i noen av fylkene siden 2014, og det er meget lenge siden det er dokumentert omfattende skader til jerv i disse fylkene. Dette til tross for at det er observert jerv på Vestheia flere ganger de siste årene. Observasjoner av jerv er ikke ensbetydende med omfattende skader i våre områder, og streifindivider av jerv må aksepteres i Aust- og Vest-Agder.

Ut fra vilkårene for skadefelling, jf § 9, kan ikke Fylkesmannen se at vilkårene for å gi en tillatelse til skadefelling av jerv er oppfylt i dette tilfellet. Det er ingen dokumentasjon på skader knyttet til jerv i Aust- og Vest-Agder, jf. § 9b i rovviltforskriften. Fylkesmannen er likevel klar over at skade ikke kan utelukkes de kommende uker. Fylkesmannen vil derfor ha en beredskap knyttet til slike skader, og varsler nå at det kan bli gitt skadefellingstillatelse på meget kort varsel dersom alvorlige skader oppstår i våre områder.

Fylkesmannen viser for øvrig til at rovviltnemnda for region 1 i møte 24.05.2017 vedtok en lisensfellingskvote på 8 jerv. På samme måte har rovviltnemnda i region 2 vedtatt en lisensfellingskvote på 2 jerv i rovviltregion 2 for vinteren 2017/2018. Lisensfellingsperioden for jerv starter opp 10. september 2017. Fra og med 10. september vil det kunne felles inntil 10 jerv i region 1 og region 2 til sammen.

Vedtak

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder avslår søknad fra Rogaland sau og geit om å få felle jerv i de områdene som ligger i Aust- og Vest-Agder. Søknaden er vurdert etter rovviltforskriftens § 9 og vilkårene der. Vilårene anses ikke som oppfylt., jf § 9 b og c.

Beitesesongen for husdyr er snart over og Fylkesmannen vurderer med bakgrunn i tidligere års erfaringer at det er liten fare for skade på beitedyr i Aust- og Vest-Agder.

Streifindivider av jerv skal innenfor gitte betingelser aksepteres i både rovviltregion 1 og 2.

Klage

Vedtaket kan påklages etter reglene i forvaltningsloven innen 3 uker fra dette brevet er mottatt. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Med hilsen

Ørnulf Haraldstad (e.f.)
miljøverndirektør

Per Ketil Omholt
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.
Saksbehandler: Per Ketil Omholt, tlf: 37 01 75 45

Kopi til:

Mattilsynet

Fylkesmannen i Telemark

Fylkesmannen i Buskerud

Bonde og småbrukarlaget i Vest-Agder

Bondelaget i Aust- og Vest-Agder

Bonde og småbrukarlaget i Aust-Agder

Statens naturoppsyn v/ Jon-Erling Skåtan

Fylkesmannen i Rogaland

Sau og geit - Aust-Agder

Miljødirektoratet

Fylkesmannen i Hordaland

Fylkesmannen i Vestfold

Sau og geit - Vest-Agder

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Statens hus
Postboks 1604

Postboks 59

Postboks 7310

Postboks 2076 Postterminalen

Njøsavegen 2

3708 SKIEN
3007 DRAMMEN

4001 STAVANGER

5020 BERGEN
3103 TØNSBERG

6863 LEIKANGER